

УДК 65.012.8

Бурда І. Я. ©*Львівський державний університет внутрішніх справ***Грибак О.Я.***Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій
імені С.З. Гжицького***МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ МОНІТОРИНГ КАДРОВОЇ БЕЗПЕКИ
ПІДПРИЄМСТВ ВИДАВНИЧО-ПОЛІГРАФІЧНОЇ ГАЛУЗІ**

Розроблено та представлено результати апробації методики моніторингу кадрової безпеки для підприємств видавничо-поліграфічної галузі.

Ключові слова: *кадрова безпека, видавничо-поліграфічна галузь, методика, моніторинг.*

Постановка проблеми. Поточний рівень розвитку підприємництва у виробничо-поліграфічній галузі характеризується наступними тенденціями, які притаманні і для більшості галузей промисловості: частковий занепад та зростання рівня збитковості внаслідок світової фінансової кризи 2008 р.; нестабільність функціонування через трансформаційні процеси в національній економіці; складнопрогнозована зміна зовнішнього середовища; суттєвий вплив політичного фактора; недостатність державної підтримки; зростання рівня зовнішньої і внутрішньої конкуренції; низька купівельна спроможність населення тощо. Усі перелічені аспекти актуалізують проблему забезпечення економічної безпеки кожного окремого підприємства як важливої умови його існування, так і в загальному подальшого розвитку поліграфії в Україні.

Стан дослідження. Питанням забезпечення оцінки економічної безпеки підприємств присвятили свої роботи: О. Ареф'єва [1], М. Бендиков [2], І. Бланк [3], З. Живко [6], М. Камлик [7], І. Керницький [6], О. Кириченко [11], Г. Козаченко [8], Л. Лігоненко [9], О. Ляшенко [8], Е. Олейников [10], В. Ортинський [6], В. Пономарьов [8], В. Сідака [11], Т. Сухорукова [12] та ін. Однак, проблемам кадрової безпеки, в т.ч. і моніторингу її рівня, сьогодні приділяється надзвичайно мало уваги, попри те, що саме вона набуває особливої важливості і є однією із умов життєздатності та конкурентоспроможності підприємств.

Метою статті є обґрунтування та апробація методичних засад формування системи моніторингу кадрової безпеки на видавничих та поліграфічних підприємствах.

Виклад основних положень. Функціонування підприємницьких структур видавничо-поліграфічної галузі (ВПГ), зокрема процес підготовки та виготовлення друкованої продукції, суттєво залежить від наявності та ефективності використання трудових ресурсів, адже на видавничому етапі – це визначальний

фактор забезпечення високої конкурентоспроможності майбутнього продукту, а в процесі поліграфічного виконання – одним із ключових.

Сучасний процес підготовки видання, попри використання потужних комп'ютерних видавничих систем та друкарської техніки, визначається роботою працівників таких професій як редактор, верстальник, друкар і т.д., тобто в поліграфії саме персонал виступає найбільш цінним ресурсом і ключовим фактором ефективності господарської діяльності. Особливість персоналу видавничо-поліграфічних підприємств полягає в активному використанні розумової, інтелектуальної та творчої праці працівників.

Цінність персоналу підприємств ВПП, як визначального ресурсу для забезпечення високої ефективності господарської діяльності та досягнення мети існування, вимагає і забезпечення необхідного рівня його безпеки, тобто кадрової безпеки. Водночас, складність виконання цього завдання зумовлена особливостями людських ресурсів та необхідністю застосування специфічних методів, які сьогодні на теоретичному рівні мало досліджені.

У нашому трактуванні кадрова безпека – це складової економічної безпеки підприємства, пріоритетним завданням для якої є захист від ризиків та загроз з метою створення умов для найбільш ефективного управління персоналом, як визначального ресурсу для забезпечення високого рівня конкурентоспроможності підприємства [4-5].

Сьогодні в науковій літературі приділяється надзвичайно мало уваги розробленню методичного забезпечення функціонування підсистеми кадрової безпеки, що і спонукало нас до здійснення теоретико-аналітичного дослідження у цьому напрямку. Один із етапів дослідження полягає у створенні системи моніторингу кадрової безпеки, яка будучи складовою загальної системи економічної безпеки підприємства, повинна враховувати специфіки функціонування підприємств ВПП та надавати достовірну інформацію для прийняття адекватних управлінських рішень (рис. 1).

Додаткового пояснення вимагають окремі позиції розробленої моделі. Так, на нашу точку зору, в умовах кожного окремого підприємства повинен бути виділений власний перелік функціональних складових, який на рис. 1 є умовно обмеженим. Водночас, на підприємствах ВПП, враховуючи пріоритетну роль персоналу у господарській діяльності, обов'язковим є виділення кадрової безпеки.

З метою забезпечення високої ефективності моніторингу економічної безпеки підприємства, на нашу точку зору, його доцільно проводити у розрізі функціональних складових, але із врахуванням взаємопідпорядкованості та взаємоузгодженості. Виходячи із мети дослідження, особлива увага була приділена моніторингу саме кадрової безпеки.

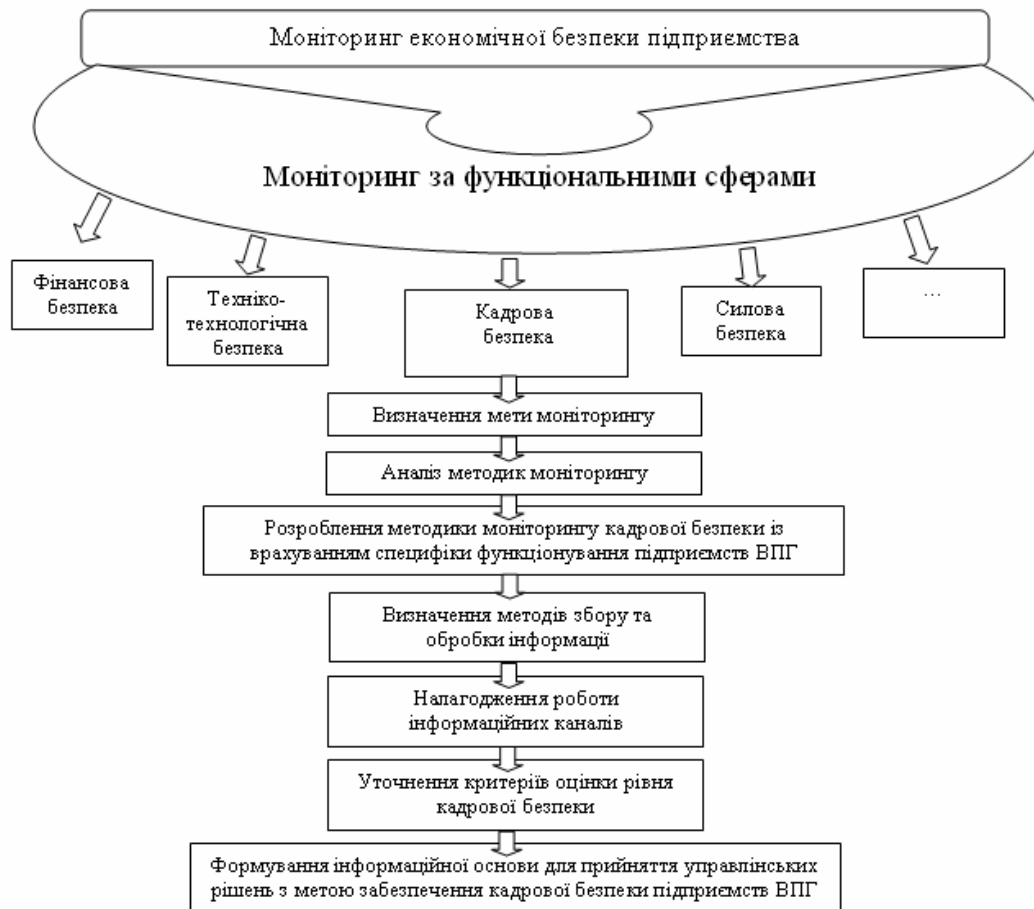

Рис. 1. Модель моніторингу кадрової безпеки підприємств ВПП

Проведене дослідження дозволило виділити ряд методик, які використовуються для моніторингу економічної безпеки: індикативний, економіко-математичний, ресурсно-функціональний, прибутково-інвестиційний, економічної дієвості тощо. Здійснений критичний аналіз дозволив виявити, що для потреб моніторингу кадрової безпеки у найбільшій мірі підходить ресурсно-функціональний. Підґрунтям такого вибору стало те, що зазначений метод, на відміну від більшості перелічених, дозволяє отримати узагальнюючий результат у вигляді інтегрального показника, який і характеризує рівень безпеки. Водночас, необхідно наголосити і на притаманних для ресурсно-функціонального методу недоліках:

- складність достовірної оцінки усіх функціональних складових економічної безпеки;
- суб'єктивні погляди експертів, які стають на перешкоді здійсненню достовірної оцінки рівня безпеки;
- труднощі достовірної оцінки відвернутої шкоди.

Перелічені недоліки були частково усунені у розробленій нами методиці моніторингу кадрової безпеки, зокрема за рахунок концентрації уваги виключно на одній функціональній складовій економічної безпеки – кадровій, ретельному підбору експертів, опрацюванню результатів опитування та врахування специфіки функціонування підприємств ВПП. Окрім цього, з метою отримання достовірних результатів, нами виділено п'ять рівнів безпеки, здійснено їх градації в балах (табл. 1) та сформовано основні групи показників для всестороннього моніторингу кадрової безпеки (рис. 2).

Таблиця 1

Градація рівнів безпеки

Рівень безпеки	Оцінка в балах
Мінімальний	0-0,2
Низький	0,2-0,4
Середній	0,4-0,6
Високий	0,6-0,8
Максимальний	0,8-1,0

За результатами проведеного експертного опитування визначено питому вагу сформованих груп показників (див. рис. 2), а у їх структурі – кожного показника (на рис. 2 цей параметр відсутній). Із врахуванням специфіки функціонування підприємств ВПП, обґрунтовано граничних значень для кожного показника та їх відповідність певному рівню безпеки.

Розроблена методика моніторингу кадрової безпеки адаптована на сформованій вибірці підприємств ВПП, до складу якої увійшли одинадцять підприємств, які мають схожі показники господарської діяльності та не менше десяти років активної діяльності на ринку (рис. 3).

Отримані результати дозволили зробити висновок, що «високий» рівень кадрової безпеки був характерний, упродовж досліджуваного періоду часу, для ПрАТ «ВД «Високий Замок» та ТзОВ «Леопрінт», а «низький» - для ПрАТ «ТВПК «Збруч» та ПрАТ «Видавництво «Високий Замок» (у 2010 р. – «мінімальний»).

Визначений загальний рівень безпеки, результати моніторингу за виділеними групами та в розрізі окремих показників є цінною вхідною інформацією для ідентифікації внутрішніх загроз та розробленні адекватних управлінських рішень з метою забезпечення високого рівня кадрової безпеки на підприємствах ВПП.

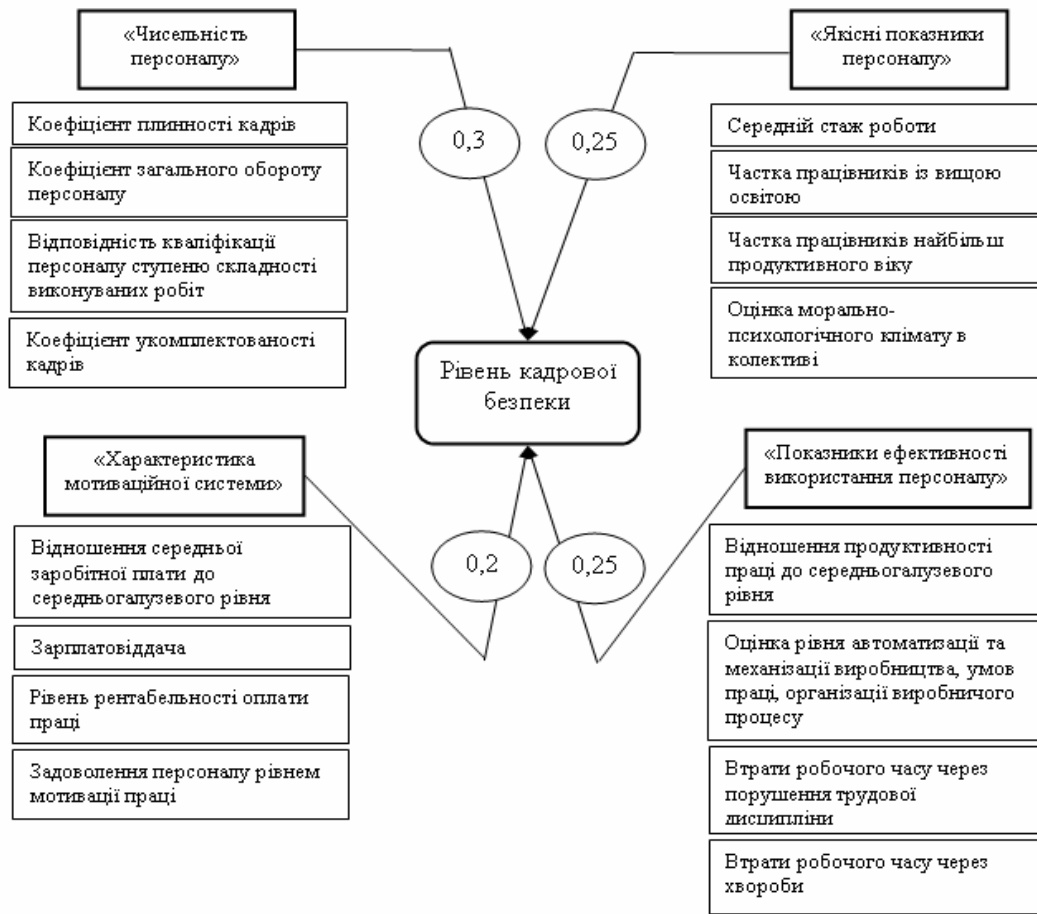

Рис. 2. Методика оцінки рівня кадрової безпеки підприємств ВВП

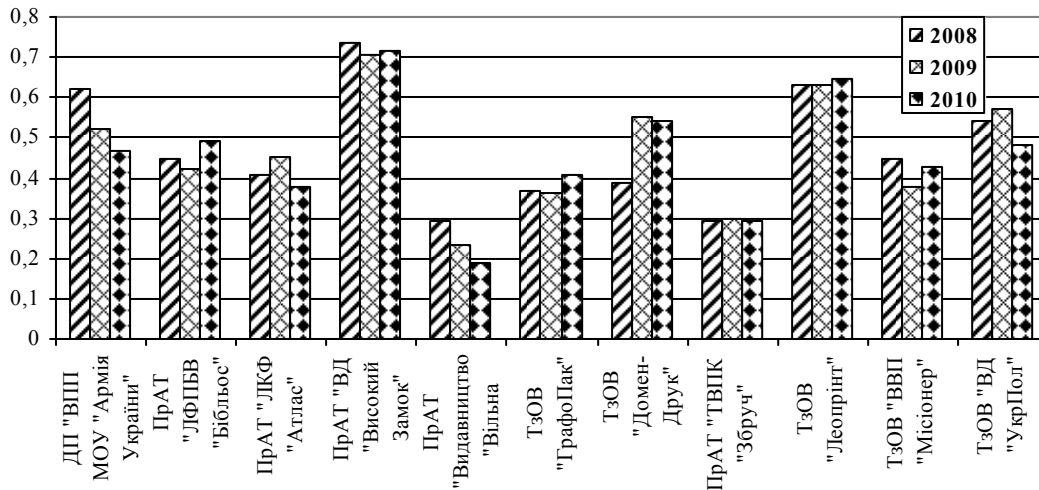

Рис. 3. Результати моніторингу кадрової безпеки

Висновки. Розроблені методичні засади моніторингу кадрової безпеки покликані частково вирішити складну та водночас і важливу проблему забезпечення належного рівня економічної безпеки підприємств ВПП, зокрема в частині отримання достовірної інформації щодо можливих загроз для найбільш важливіших в умовах видавничих та поліграфічних структур ресурсів – трудових.

Література

1. Ареф'єва О. В. Реструктуризація системи управління фінансовими ресурсами підприємства // Актуальні проблеми економіки, 2001, № 11-12. – С. 17-26.
2. Бендиков М. Экономическая безопасность наукоемких производств / М. Бендиков, Е. Хрусталева // Вопросы экономики. — 1999. — № 9. — С. 9–11.
3. Бланк И. А. Финансовая стратегия предприятия : учебн. / И. А. Бланк– К. : Эльга, Ника-Центр, 2004. — 720 с.
4. Бурда І. Я. Аналіз рівня кадрової безпеки на підприємствах видавничо-поліграфічної галузі / І. Я. Бурда // Науковий вісник Львівського державного внутрішніх справ. Серія економічна. – Львів: ЛьвДУВС, 2010. – Вип. 2. – С. 219-226.
5. Бурда І. Я. Теоретичні аспекти кадрової безпеки як складової економічної безпеки підприємства / І. Я. Бурда // Наукові записки. – УАД. – 2011. – №1. – С. 22-29.
6. Економічна безпека підприємств, організацій та установ : навч. посіб. / [В. Л. Ортинський, І. С. Керницький, З. Б. Живко та ін.]. — К. : Правова єдність, 2009. — 544 с.
7. Камлик М. І. Економічна безпека підприємницької діяльності. Економіко-правовий аспект: навч. посібник / М. І. Камлик. – К.: Атіка, 2005. – 430 с.
8. Козаченко А. В. Экономическая безопасность предприятия : сущность и механизм обеспечения / А. В. Козаченко, В. П. Пономарев, А. Н. Ляшенко. — К. : Либра, 2003. — 279 с.
9. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством : підручн. / Л. О. Лігоненко. — К : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. — 824 с.
10. Основы экономической безопасности (государство, регион, предприятие, личность) / под ред. Е. А. Олейникова. — М. : Бизнес-ИНТЕЛ-Синтез, 1997. — 278 с.
11. Сідак В. С. Проблеми управління економічною безпекою суб'єктів господарювання: монографія / В. С. Сідака, О. А. Кириченко. – К.: УЕП Крок, 2008. – 403 с.
12. Сухорукова Т. Индикаторы ресурсной безопасности предприятия / Т. Сухорукова // Бизнес-Информ. – 1998. – № 6. – С. 44-47.

Summary

Developed and presented the results of testing techniques for monitoring personnel security for businesses of publishing and printing industry.

Keywords: *personnel safety, publishing and printing industry, methods, and monitoring.*

Рецензент - к.е.н., доц. Батюк Б.Б.